

Semblança de

Maria Fonolleda i Prats

per Joan Cuscó i Aymami

Maria Fonolleda és una jove que viu per l'art i de l'art, i endemés dintre d'un ambient -i escenari- artístic. Això ja es cospa des d'un principi. Potser té alguna escletxa per la qual se li escapa alguna afeció; en tot cas, però, ja ho anirem veient. Ara situem-nos en el seu taller, lluminós, on bat un sol hivernenc que reconforta, on també les hores passen vertiginoses, mentre treballa. S'acompanya amb música, ara clàssica, ara moderna. El seu gust musical és eclèctic.

El seu treball és de restauradora. Restaureta peces d'art amb el fi de prolongar-ne l'existència, el millorament o conservació de cadascuna. És un treball pacient i meticulós -rigorós- i més ho és encara si s'hi posa tot l'interès de fer la feina a consciència, amb un rigor professional.

Està sempre compromesa, seriosament, amb la seva tasca, en la qual s'hi esmerça a cor ple. El temps s'escola mentre es dedica a recompondre aquell fragment deteriorat -o inexistent ja-. Així, dit senzillament, és fàcil. Hom admira la seva pacient labor; és com un treball de cirurgia en el qual cal posar-hi tots els sentits. Cada tema, com cada cas, és greu. Retornar la vida a allò que l'ha perduda del tot o està a punt de perdre-la, ja és una tasca improba, salvadora... Per altra part, és un resultat estimulante. Agraït, fins i tot.

Abans de passar endavant, aturem-nos uns moments a contemplar la seva trajectòria.

La veiem a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis aplicada al modelat i a la ceràmica, sota la direcció de Josep M.ª Brull, des del 1962 al 1965. En aquest mateix període fa alguns treballs, tant pel seu propi compte com amb la col.laboració d'altri, de rètols i murals; tots ells per a les Escoles Nacionals. Tot això li fa guanyar una distinció en el V Saló de Belles Arts.

El 1973 ingressa a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics de Barcelona en l'especialitat Publicitat, obtenint el títol el 1975. És el cas, però, que penja el títol en una perxa...

-Per què, Maria? -li preguntem.

-*Veuràs* -diu, passant-se les mans pels cabells esbaldits. *Resulta que m'havien impressionat moltíssim els reportatges que per tots els mitjans van donar-se de*

les inundacions de Florència, que van malmetre moltes obres d'art. Allò em va sorprendre profundament, tant, que vaig fer-me el propòsit de poder preparar-me per ajudar amb el meu humil esforç a recobrar aquell tresor artístic. Algunes d'aquelles peces van arribar a Barcelona per a restaurar, en un pla d'ajut i de col.laboració. Aleshores vaig ingressar al taller dels restauradors Gudiol-Ricart, de la Ciutat Comtal.

Allà s'aplicà en la conservació i restauració de pintura sobre tela, mural, talla policromada i altres complements. Amplia la seva formació en vidrieria artística i emplomada, ja en la preparació de plantilles, talla de vidre amb esmalts al foc i emplomat. Tot això sota la direcció de l'artesà Tomàs Altimira, de Barcelona.

És l'any 1977 quan obre el seu estudi-taller dedicat a la conservació i restauració, a casa seva, al carrer de la Salut.

En aquest estudi-taller, on ara el sol

ha fet mutis del tot i cal il.luminar-lo amb focus que projecta sobre una tela en la qual està treballant, hem realitzat aquesta entrevista.

Passant la mirada amb certa curiositat per l'estudi, descobrim peces per restaurar: quadres per reentelar o adherir una tela nova. Allà una talla a la qual cal eliminar els xilòfags; l'envernissat o protecció de les superfícies, etc. També estris i eines, i productes químics, pintures, pinzells, injectables... tot un bé de Déu de coses que omplen l'estudi-taller. On ella s'hi mou com peix a l'aigua...

Maria Fonolleda ha anat ampliant la seva formació col.laborant amb pràctiques de conservació a diferents tallers de Membres del Gremi de Restauradors d'Obres d'Art i Pictòriques de Catalunya. En el Museu d'Art de Sabadell restaura diferents pintures contemporànies catalanes per encàrrec del seu director, En Lluís Clapés. També a la "Casa Alegre" de Terrassa, per encàrrec del Museu Municipal de la ciutat germana. Col.labora en el muntatge i obertura (especialitat conservació) en l'esmentat Museu d'Art de la nostra ciutat.

L'any 1982 féu uns treballs per a la Fundació Miró. I molts d'altres que deixem de consignar per no fer més pròdiga la minuta. Passem, pel cas, per Solsona, Sant Cugat del Vallès,...

Ha pres part en un llarg nombre de Congressos d'ací i d'allà de fora fronteres. Tot aquest bagatge professional ha estat assolit amb una gran constància i aplicació. I amor al treball. Davant de qualsevol obra cal fer un estudi previ, una diagnosi de l'estat en què es troba; la seva història, la seva naturalesa, tot això abans de començar a operar sobre ella. S'exigeix, naturalment, uns amplis coneixements d'història de l'art. Hi ha qui s'especialitza en determinades obres i fins i tot ho singularitza sobre determinats artistes.

-*A mi -ens diu- m'entusiasma l'estudi de fragments del Greco.*

Torna, una vegada més -no vull comptar-les- a passar-se els dits entre els cabells. Això fa exclamar a l'Emili, que li està fent la caricatura: "Mai no havia vist tanta cabellera..." I afegeix, galant, "i tan bonica"... I després d'aquesta flor, encetem una tanda de preguntes.

-Entre totes les obres que t'han passat per les mans, quina t'ha impressionat més?

-Les pintures murals del segle XII de Sant Quirze de Pedret. Aquell conjunt de pintures estan repartides entre el Museu d'Art de Catalunya i el Museu de Solsona. Penso jo que és una llàstima que no siguin aplegades juntes -confessa.

-I quina obra t'ha requerit més temps de treball?

-Les de Pedret. I afegeix: -També les més difícils, tota vegada que calia fer unes anàlisis prèvies força exhaustives, degut al seu estat de conservació, que era realment llastimós.

-Hi ha alguna obra que pel seu estat de degradació no has pogut comprometre't a restaurar?

-No, mai.

-És vàlid en el teu camp allò de: "no hi ha res impossible"?

-En principi, sí.

-És de suposar que tant a nivell oficial com a particular, el possible client demani un pressupost. T'has trobat en algun cas que aquest no el pot assolir el client, ja sigui oficial o particular?

-El client sol demanar, és clar, pressupost. Sap que és un treball laboriós i tècnic i posa confiança en el restaurador. Confia amb el seu fer. Alguns pressupostos es donen a manera orientativa; sempre poden sortir imprevistos.

-Val més prevenir que curar. Aquesta veritat pot aplicar-se justament en el teu camp professional. Pots donar alguns consells de prevenció relatius a les obres d'art?

-Certament; sempre és millor conservar que restaurar, perquè la restauració és una intervenció a l'objecte que caldria evitar. El primer consell seria no confiar l'objecte a mans d'aficionats; "restaurar" no és un hobby, sinó cosa d'autèntics professionals. Es fan molts disbarats... I com a consells pràctics poden ser: no penjar mai una pintura sobre un radiador ni en una paret humida. Si la pintura està emmarcada i duu vidre, assegurar-se que hi hagi una càmera d'aire. L'ideal és mantenir-la a una temperatura constant de 20° i una humitat relativa 50°/60°. El que perjudica més són els canvis sobtats.

-S'ha dit que la nostra ciutat té més inclinació a la plàstica que no a les altres arts. Pots fer una estimació de com està Sabadell d'obres d'art?

-Sabadell compta amb un bon nombre d'aficionats i de col·leccionistes d'obres d'art. A part d'obres d'artistes locals, també hi ha molta obra de pintura catalana i espanyola. Podem dir que

hi ha una gran sensibilitat amb matèria d'art.

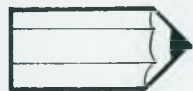
-Segurament, Maria, que hauràs viscut alguna anècdota professional. En recordes alguna, especialment?

-Per exemple: en un "Baixeres" recordo que fent la neteja de la capa pictòrica, va sortir l'original: de ser un paisatge sense figures es descobrí, després de la neteja, unes figures rentant al riu. Veritablement sorprenent.

A part que la seva professió li exigeix molt de temps, cal suposar que deu tenir alguna altra afició.

-M'agrada la música. També l'esport.

ARQUITECTURA D'INTERIORS
DISSENY A MIDA

Croquis

RONDA ZAMENHOF N° 151
T. 7265650 SABADELL

Ens diu que practica l'esquí.

-T'agrada viatjar?

-Sí, molt. -ens diu, tot aixecant el cap com si volgués fer volar la mirada...

Deixem que aterri per a preguntar-li:

-La restauració en el nostre país, com està de salut? (Que consti que fem la pregunta sense intenció política...).

-Té temperatura.

I ho diu amb un somriure ampli, de dentrífici.

-A part dels Serveis de Restauració al Palau Nacional de Montjuïc i de l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, quins altres Centres reconeguts hi ha al país?

-A Madrid hi ha l'Escola de Belles Arts i també a Sevilla.

Vull fer-li una última pregunta. (La hi faig, no la hi faig?... Cara!)

-Aspires a un càrrec oficial?...

Torna a somriure.

-No; però tampoc m'hi poso d'esquena.

-És clar: val més sempre donar la cara...

Perfil

Fràgil i àgil com
una serpentina.
Amb una cabellera
esbullada, rebel.
Estilitzada.
Grecoriana.
Puritana.
Bruna.
Treballa sense pausa
i sense pressa
en el seu estudi ric
de parcel·les...

Questionari "PROUST"

- El principal tret del meu caràcter?
-Optimista.
- La qualitat que prefereixo en un home?
-Conseqüent.
- La qualitat que prefereixo en una dona?
-Igualment: conseqüent.
- Allò que més estimo en els amics?
-Que siguin sincers.
- El meu principal defecte?
-Que tot m'interessa. (No sé si és bo o no...)
- La meva ocupació preferida?
-El meu treball.
- El meu somni de benestar?
-Amb salut tot és benestar.
- Quina fóra la meva pitjor desgràcia?
-Perdre la il·lusió.
- Què voldria ser?
-Ser millor.
- On desitjaria viure?
-En un país de primavera eterna.
- Quin color prefereixo?
-Els blaus.
- Quina flor prefereixo?
-Les roses, de color rosa.
- Quin ocell prefereixo?
-El rossinyol.
- Els meus autors preferits en prosa?
-Diversos, sense preferències concretes.
- Els poetes preferits?
-Maragall.
- Els herois de ficció?
-No s'han creat.
- Les meves heroïnes de ficció favorites?
-Val la resposta anterior.
- Els meus compositors preferits?
-Haendel, Wagner (malgrat que em costa interpretar-lo del tot), Brahms,... però també els Beatles i Elvys Presley.
- Els pintors predilectes?
-La paleta del Greco.
- Els meus herois de la vida real?
-Tots som una mica herois.
- Les meves heroïnes històriques?
-Val la mateixa resposta anterior.
- Els noms que prefereixo?
-Joans, Joseps i ases que n'hi ha a totes les cases; i Maries que, fins i tot n'hi ha a les escombraries...
- Què detesto més que cap altra cosa?
-Culinàriament: els peus de porc.
- Quins caràcters històrics menyspreo més?
-Com que tots som una mena de llops...
- Quin fet militar admiro més?
-Cap.
- Quina reforma admiro més?
-La del meu carrer...
- Quins dons naturals voldria tenir?
-Potser els d'un creador.
- Com m'agradaria morir?
-No hi penso, però en pau, és clar.
- Estat present del meu esperit?
-Serena, tranquil·la, optimista...
- Fets que m'inspiren més indulgència?
-Tots. Tant els passats com els presents.
- El meu lema?
-No en gasto.
- Com sóc?
-Endevina-ho.
- (Ets molt "maca"...)